Масса а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШОАТТА, 12 апрель, 1975 шу. • № 44 (5490). • Мах 3 кеп.

ПХЕ ШЕРА ПЛАН—ХАНАЛ ХЬАЛХА!

Продукци дикагIа хилийтара

НйслагIча пятилетка тIеххьарча шера плани тIаийца социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдара, Сийлахь-йоккха котало яьккха 30 шу дузача дезача цIейна сийленца накъабахара къахьегама вахте эттача Нохч-ГIалгIайчен промышленноста къахьегамхоша толамца кхоачашъяьй товарни продукци арахецарен из маьхала яккхарен хьалхарча квартала план. ХIара промышленни предприяте болх ритмично дIабахийтара, цуи технико-экономически хьокхамаш тоадара боккхача лоархIаме да арахеца продукци дика хилар. Из дикагIа ме хул сихагIа маьхала йоал кийчъю продукци, лакхлу предприяте рентабельноста боарам.

КПСС Центральни Комитето партега, советски халкъага даьча Кхайкарало берриге советски нах тIахьийхаб пятилетка тIеххьарча шера планови заданеш тIехкхоачашъяра, производства эффективность лакхъяра, пятилетка толаме чакхъяккхара шерра социалистически ехь йоаржае. Яхьа девиз хила а хиннай, иштта йолаш а я: дукхагIа, дикагIа, дIадоцар кIезигагIа долаш продукци кийчъяр. Духхьал из да социалистически яхье дакъа лоацарий теркама юкъмоттиге латташ дар.

Республикерча дукххача промышленни предприятеша арахеца продукци дикен тIехдикен мара а ца хулийташ толамца кхоачашду хьалхашка латта декхараш. ДIададахача шера духхьала Грознерча промышленни предприятешка арахецача 16 продукцена паччахьалкхен дикала Знак елар. ХIанз цу тайпара аттестаци йолаш я промышленни предприятешка арахецаш йола ах бIаь гаргга тайп-тайпара продукци.

Производства рентабельность, экономически эффективность лакхъяра бола керттера хьокхам ба кийчъю продукци дика хилар. Из дика кхета а дейш цу дакъе тIагIертта къовсам лоаттабу СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически комбината болхлоша. Цига хьаеш мел йола продукци дикен тIехдикен мара яц. Ялхнена паччахьалкхен дикала Знак еннай.

Цун керттердар да комбината химикаша производства экономически эффективности рентабельноста боарами лакхбара бола шоай къахьегам кхетамца вIаштIехьбаккхар. Цехашта, сменашта керте латтача коммунисташа, халкъа тIахьожама группаша, ВОИР-а общественни организацеша, ОТК болхлоша халданза къовсам лоаттабу арахеца продукци дикагIа хилийтара. Кийчъеча продукце дикалга хьежжа мара хила йиш яц производства керттера хьокхам — продукци маьхала яккхара план кхоачашъяр. Цу дакъе тIагIертта къовсам лоаттабеча химикаша пятилетка шерашка дуккхаза а Ерригсоюзни социалистически яхье хьалхара моттигаш яьхай.

Кийчду товараш, агрегаташ, машинаш дикен тIехдикен мара ца хилийтара болх иштта дика вIаштIехьбаьккхаб Грозненски производственни швейни объединене, Октябрьски революце орден делаеча «Красный молот» завода, Грозненски производственно-товарни контора къахьегамхоша. Духхьала укх шера «Красный молот» заводе арахецача йиъ тайпарча продукцена паччахьалкхен дикала Знак еннай. Машинашъераша социалистически декхараш тIаийцад шоаш ара мел хецача продукцех 30—40 процент яр из знак йолаш хилийта. Грозненски производственни швейни объединене арахецача нийс тайпарча продукцена хьалхарча квартале паччахьалкхен дикала Знак еннай.

Цхьабакъда, республикерча цхьайолча предприятешка эсала вIаштIехьбаьккхаб кийчъю продукци дикагIа хилийтара бола болх. Цунга хьежжа лоха да цар технико-экономически хьокхамаш. Царех я Грозненски кога гIирс бу фабрика, «Металлист» завод, мебельно-хьуч хIамаш ю «Терек» фирма, Назрановски трикотажни фабрика, райпромкомбинат, кирпишкаш ю завод, кхы яраш. Укх шера хьалхарча квартале товарий дикалга хьожача госторгинспекце болхлоша брак бир «Металлист» заводе кийчбаь 274 менгий, е шоаш мел хьежараш. Грозненски кога гIирс беча фабрике хьежача 17 эзар пар кога гIирсах 3300 пар барк бир, сортность лохйир 6 бIаьние. «Терек» фирме арахецача продукцех 10,5 процент яр брак йолаш хилар.

Паччахьалкхен плани тIаийца социалистически декхараши кхоачаш ца деш цхьаккха предприяти хила йиш яц пятилетка тIеххьарча шера. Керттердар да арахеца продукци дикен тIехдикен мара ца хилийтар, хIана аьлча цунга хьежжа мара кхоачашъе йиш яц из маьхала яккхара паччахьалкхен план, лакхлургьяц производства экономически эффективности, рентабельноста боарами.

ХIара предприяте кулгалхой, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш декхарийла я арахеца продукци дикагIа хилийтара болх цIенкаштта тоабе. Ханпахьа из лоархIаме дош болхлой собранешка, производственни совещанешка дувца увттаде декхарийла ба уж. Шу долалуш белгалъяьха организационно-технически мероприятеш йизза чакхъяхийта еза. Брак йоацаш продукци арахецара хетаяь хьажараш-конкурсаш, продукце дикала деношка каст-каста де деза. Цхьаккха брак ца нийсйолийташ къахьегаш барий опыт, рационализаторашта изобретателашта карагIдувлараш шерра дIадовзийта деза.

Арахеца продукци дикагIа хилийтара даим йоакхо е еза партийни профсоюзни организацеша, инженерно-технически болхлоша. ОТК болхлоша, халкъа тIахьожама группаша. Цар новкъостал де деза керда техникен дикагIйола технологии сихагIа производствана юкъеяхьара, къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара.

Къахьегама дисциплина, продукци кийчъяра технологи тейхераша, брак ерашца цIенхаштта къовсам лоаттабе беза. ХIара болхлочун сийлен декхар да ше кийчъю продукци дикен тIехдикен мара ца хилийтар. Пятилетка тIеххьарча шера продукци маьхала яккхара плани тIаийца социалистически декхараши кхоачаш ца деш цхьаккха предприяти хила йиш яц. Цу гIулакха керттердар да хIаране ший продукци дикен тIехдикен мара ца хилийтар.

ПРОМЫШЛЕННОСТА КЕРДА ТОЛАМ

РЕСПУБЛИКА ПРОМЫШЛЕННОСТО 1975 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА КВАРТАЛА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПЛАН КХОАЧАШЪЯРАХ БОЛА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР СТАТИСТИЧЕСКИ УПРАВЛЕНЕ ХОАМ

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачаш а еш, пятилетка тIеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра шерра социалистически яхь йоаржаьча Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша продукцена реализаци яра 1975 шера цхьоалагIча квартала план 102,4 процент кхоачашъяьй.

1974 шера цхьоалагIча кварталаца нийсдича промышленноста доакъоша арахеца продукци укх боарамагIа тIаккхийтай:

Газови промышленность — 11,0 процент.

Химически мехкдаьтта химически промышленность—5,6 процент.

Машинаш ярен металлообработкеч — 9,2 процент.

ГIишлон материалий промышленность — 16,3 процент.

Яйга промышленность — 31,1 процент.

Продукцена реализаци яра план кхоачашъяри предприятеша арахеца продукци тIаккхетари хьахьокх дIахорча даннеша:

	1975 шера I кв. хьаьль продукци	1974 ш. I кв. нийсйича процентаца
«Грознефть» объединени	104	85
Вознесенски газ чаккхйоаха завод	103	115
Грозненски газ чакхйоаха завод	101	181
Карабулакски химически реагентий завод	102	114
«Грознефтехимзаводы» объединени	101	100,7
СССР 50 шу дизара цI. Грозненски химкомбинат	103	105
«Красный молот» завод	100,4	111
«Электроприбор» завод	100,9	105
«Нефтегазпромавтоматика» СПКБ опытни завод	107	123
«Пищемаш» завод	100,1	111
ГI. Ахриева цI. «Электроинструмент» завод	101	102
«Трансмаш» завод	107	115
Электромеханически завод	112	103
Гудермесски мединструментий завод	105	111
Грозненски ремонтно-механически завод	102	111
«Автоспецоборудование» опытно-экспериментальни завод	100,8	107
«Металлотары» завод	102	101
«Грозэнерго» районни энергетически управлени	100,8	99,8
Мебельно-хьун хIамаш ю «Терек» фирма	101	112
Ермоловски хьу чакхйоаха комбинат	105	94
Грозненски аьшкбетона конструкцей завод	106	106
Аргунски крупнопанельни домостроене завод	100,0	90
«Чечингсельстрой» треста аьшкбетона конструкцей завод	100,0	77
ГIишлон материалийн гIишлон индустрен Аргунски комбинат	100,1	94
«Чечингушводстрой» гIишлошъеча управлене Аргунски аьшкбетона изделей завод	118	122
Цементни завод	79	—
Хьун боахама управлени	101	111
Назрановски трикотажни фабрика	126	шозза
Швейни производственни объединени	106	123
Кога гIирс бу фабрика	102	106
Ацетонови завод	104	110
«Консерводоовощ» производственно-совхозни объединени	104	112
«Чечингушвино» производственно-совхозни объединени	102	94
Грозненски дулха комбинат	124	114
Шурий промышленноста Нохч-ГIалгIай производственни объединени	106	102
Ялата продуктай Нохч-ГIалгIай производственни объединени	100,8	102
«Чечингстройматериалы» производственни объединени	96	89
Республика кхачан промышленноста министерство	104	104
Моттигерча промышленноста министерство	105	115

Еррига республика хьайнцача продукцена реализаци яра план кхоачашъяь яле а цхьайолча предприятеша биза пайда эцац шоай производственни мощностехи кхоачамехи.

Болат, мехкдаьтта аппараташ, насосаш, электрически инструменташ, аьшкбетона конструкцеши изделеши, кирпишк, кIир, мебель, йий арахецара 1975 шера цхьоалагIча квартала план кхоачашъяьяц.

Промышленни продукце керттера тайпаш арахецар хьахьокх дIахорча даннеша:

	1975 шера I кв. план кхоачашъяра проц.	1974 ш. I кв. нийсйича процентаца
Электроэнерги—млн. киловатт-сахьат	924	98
Мехкдаьтта — эзар тонн	2600	82
Газ — млн. кубически метр	882	88
Болат — эзар тонн	9,1	104
Мехкдаьтта аппаратура — эзар тонн	4,2	111
Насосаш	190	85
Цементировочни агрегаташ	146	118
Хица тIоанаш делхийта агрегаташ	24	114
Тракторни прицепаш — эзар	3,4	112
Электрографически машинаш —	490	120
Трансформаторни подстанцеш	295	82
Электроинструменташ — эзар	55	100,0
Етта кирпишк (колхозаша яьр йоацаш) — млн.	46	102
КIир (колхозхоша кийчъяьр йоацаш) — эзар тонн	6	60
ВIашагIъехка аьшкбетона конструкцеши изделеши — эзар кубически метр —	59	91
Цемент — эзар тонн	137	—
Хьу кийчъяр (колхозаша кийчъяьр йоацаш) — эзар кубически метр	38	97
Ардах — эзар кубически метр	13	108
Фаттан хьекха фанера — млн. кв. метр —	2,0	95
ТIеханахьа дувхаду пазата барзкъаш — эзар	52	173
Чухьнахьа дувхаду пазата барзкъаш — эзар	981	199
Швейни изделеш — млн. сом	12,0	109
Кога гIирс — эзар пар	235	105
Промышленносте даьккха дулх — эзар тонн	3,8	114
Колбасни изделеш — эзар тонн	1,5	107
Паччахьалкхен ресурсай бедалах даьккха дулха даьтта — тонн	150	87
Паччахьалкхен ресурсай бедалах даьккха ганарий даьтта	3,0	100,8
Мерзача шурий продукци—эзар тонн	14,5	104
Хьаьна пахчаш — тонн	243	104
Кондитерски изделеш — эзар тонн	1,2	93
Маькхи маькха булочни изделеши — эзар тонн	17,1	98
Макаронни изделеш — эзар тонн	1,2	103
Консерваш — млн. условни банка	17,7	112
Йий — эзар дал.	239	90
Аьшка менгеш — эзар	5,2	86
Аьшка пхьегIаш — тонн	82,9	149
Шариковн авторучкаш — млн.	1,2	46
Мебель — млн. сом	3,9	106

Еррига республика хьайнцача къахьегама овсарле лакхъяра план 101,3 процент кхоачашъяьй. 1974 шера хьалхарча квартале хинначул къахьегама овсарле лакхъеннай Грозненски ремонтно-механически заводе 8 процент, Карабулакски химически реагентий заводе — 15 процент, Вознесенски газ чакхйоахача заводе — 17 процент, Грозненски газ чакхйоахача заводе — 58 процент, СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически комбинате — 8 процент, А. Шерипова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе — 17 процент, «Красный молот» заводе — 14 процент, «Электроприбор» заводе — 8 процент, «Пищемаш» заводе — 5 процент, «Трансмаш» заводе— 11 процент, Назрановски трикотажни фабрике — 2,1-зза, швейни производственни объединене — 20 процент.

Къахьегама овсарле лохъеннай ГI. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» заводе, цIенош деча эша йоккхий панелаш арахецача Аргунски заводе, гIишлой материалийн индустрен Аргунски комбинате, Назрановски мельзаводе, «Чечингушстройматериалы» производственни объединене, кондитерски фабрике, «Ачалуки» яхача минеральни хиш деча заводе, кхыча предприятешка.

Республика промышленни предприятей болхлоша, инженерно-технически болхлоше дерригa шоай къахьегама низаш тIадерзадаьд нйслагIча пятилетка тIехьарча шера плани тIаийца социалистически декхараши ханал хьалха кховчашдара.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР СТАТИСТИЧЕСКИ УПРАВЛЕНИ.

МИШТА ЛЕЛ ЯЛАТАШ ДIАДУВЛГА

Ди тIехьа шерагIа даржаш латт кхашкара балхаш. ПланагIа 193602 гектар йолча, таханарча денга вай республика боахамашка дIайийнай 60 эзар гектар совгIа бIаьсти юь юртбоахама культураш. Духхьала ялаташ дIадийнад 20 эзар гектар гаргга.

Массарел дукхагIа бIаьсти юь культураш дIайийнай Грозненски районе — 12 эзар гектар, Гудермесски районе — 1950, Малгобекски — 2110, Ачхой-Мартановски — 2200, Назрановски — 1600, Наурски — 7367, Шалински — 4763, Урус-Мартановски районе — 3200 гектар совгIа.

Дика балхаш ду свекла лаераша а. Геттара дика лел из культура дIаювлга Шалински района боахамашка, ПланагIа 3700 гектар йолча, таханарча денга цига дIайийнай 3000 гектар совгIа, Урус-Мартановски районе — 1000 (план 2080 гектар). Гудермесски — 400 гектар совгIа (план 1553), Ачхой-Мартановски — 250 (план 815), Малгобекски — 70 (план 300). хIаьта Грозненски района боахамашка хIанз мара дIаболабеннабац свекла дIае. ПланагIа 9100 гектар йолча республика боахамашка дIадийнад 5548 гектар мерза овлаш.

Хоза латтача ханах пайда а эцаш балхаш сихдаьд баьцадаараш леладераша а. Укх шера планагIа уж декхарийла ба 11073 гектара тIа тайп-тайпара баьцадаараш дIаде, хIаьта дIадийнад — 4200 гектара тIа совгIа. Из болх къаьстта дика вIаштIехьбаьккхаб Ачхой-Мартановски района боахамашка. ПланагIа 2149 гектар йолча, укхаза хIанзле а дIадийнад 1300 гектар баьцадаараш, Грозненски районе — 960 (план 3080), Сунженски — 900 (план 2787), Гудермесски — 210 (план 449), Урус-Мартановски — 140 (план 417), Назрановски районе — 10 гектар мара.

ХОРЖАМАШТА НАКЪАДОЛХАШ

Республике шерагIа даржаш латт РСФСР, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советашкен къахьегамхой депутатий моттигерча Советашкен хоржамаш дара кийчо елга.

Городий, районий, юртий, поселкай Советий исполкомаша къахьегамхой депутатий моттигера Советаш харжара йола хоржамий округаш вIашагIъехкай. Республике вIашагIъехкай республика доалерча городий къахьегамхой депутатий городской Советаш харжара йола 731 хоржамий округ, къахьегамхой депутатий районий Советаш харжара йола 948 хоржамий округ, гор. Грозперча къахьегамхой депутатий районни Советаш харжара йола 750 хоржамий округ, районий доалерча городий къахьегамхой депутатий городской Советаш харжара йола 116 хоржамий округ, Къахьегамхой депутатий юртий Советаш харжара йола 6568 округи, поселкови Советаш харжара йола 243 округи.

1973 шера хоржамаш деча хана хинначунца нийсдича республике баха нах дукхагIа хилар бахьан долаш моттигерча Советашка хоржамаш дара йола 217 хоржамий округ тIаккхийттай укх шера.

Къахьегама коллективашка чакхъяьннай городий, районий, юртий, поселкай окружной хоржамий комиссешка а, хIаьта иштта РСФСР, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советашка хоржамаш дара йолча окружной хоржамий комиссешка а бахийта викалаш чIоагIбеш йола собранеш.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо къахьегама коллективайи общественни организацейи рекомендацега хьажа а хьежа чIоагIъяьй къахьегамхой депутатий городской районни Советаш харжара йолчеи РСФСР, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьара Советаш харжара йолчеи хоржамий комиссей составаш.

Городской, районни Советий исполкомаша чIоагIъяьй къахьегамхой депутатий юртийи поселкайн Советаш харжара йолча комиссей составаш.

Республике вIашагIъехкай къахьегамхой депутатий городской Советаш харжара йола 3 городской хоржамий комисси, районни Советаш харжара йола 12 районни хоржамий комисси, гор. Грозне районни Советаш харжара йола 4 хоржамий комисси, районий доалерча городий Советаш харжара йола 2 хоржамий комисси, юртий Советаш харжара йола 173 хоржамий комисси, поселкай Советаш харжара йола 4 хоржамий комисси, РСФСР Лакхехьара Совет харжара йола 7 хоржамий комисси, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьара Совет харжара йола 160 хоржамий комисси.

Цу ерригача комиссей составашта юкъе вахав къахьегама коллективайн общественни организацейн 2600 викал.

Царца ба промышленни предприятей, совхозий хьалха латта болхлой, дикагIа бола колхозхойи халкъа интеллигенцеи викалаш.

Городской районни Советий исполкомаш хоржамий участкаш вIашагIйохкаш я, хIаьта шерра актив балха юкъе а озаш харжархой списокаш оттае а йолаеннай.

Городашка а юрташка а шоай болх дIаболабаьб агитпункташа. ШерагIа яржаш латт къахьегама коллективашка хоржамий денна хетаяь социалистически яхь.

КОСМОНАВТИКА ДИ

Орбитальни Iилман станцеши царна гIулакх дергдола транспортни кемаши хьадаро шерра перспектива хьаелл космос караерзаярен хьаккхьчача результатех практически пайда эцарен даькъе.

Космос караерзаяра дакъе баьнна керда лоархIаме толам. «Правда», 1974, 21 июль.

ХIара шера вай мехка белгалдоах Советски Союза гражданин Ю. А. Гагарин советски космически кемаца эггара хьалха сигала ваха ди. Сигала бихьача цу наькъо къахьекхар советски Iилма, техника, промышленность бокъонца гIаьметта этта хилар.

Коммунистически партес Советски правительстван боккха лоархIам бу космически тохкамаш дара оттаяь советски программа кхоачашъяра.

Каст-каста спутникаш, кемаш, станцеш сигала ахийтаро тешал ду советски космически техника хадданза эргайоахаш тоаеш хилара. «Салют» яха орбитальни Iилман станцеша «Союз» яха транспортни кемаши хьадаро шерра перспективаш хьаелл космос Iомаярен хьанийцача результатех лаьттан тIарча хьалашка практически пайда эцарен даькъе.

Космически аре тахкаро чIоагIгIа влияни яьй географи, геологи, геофизика, геохими— вай планета Iомаеш дола Iилма, дIахо дегIадоаладара. Космически тохкамаш дарах хьахиннача практически идей ларда тIа сихденнад татал массагIа йола ракетни транспорт хьаелга, кийчъеш я термоядерни реакци Iомаярен цунна управлени ярен даькъе ергйолча кердача экспериментий схемаш. Спутникашкара Iочуйеча информацех халкъа боахаме пайда эц.

«Молния» яха спутникаш сигалъахийтаро новкъостал ду телевидени радиобухзами дегIаккхувлара, хаоттама хьалах хоам бу метеорологически спутникаша.

Космически аренах маьршача гIулакхашта пайда эцаре новкъостал ду вай планета халкъий содружествана, «Интеркосмос» яхача программагIа болх беш болча социалистически мехкий Iилмахоша доккха дакъа лаьцад Лаьттана тонахьара аре Iомаеча.

Укх шера цхьана сигала гIолла никъ бара дика кийчоеш я «Союзи» «Аполлони» яхача кемай экипажаш. Цу наькъо новкъостал дергда космонавтико керда толамаш дахара даь ца Iеш, советскии американскии халкъашта юкъе дагадараш кхетаделгев цхьана леладу гIулакхашн дIахо кIоаргдара, лоархIаме политически резонанс хургья цунах. «Союз-16» яхача кема никъ хIанз хьоргболча наькъа хьалашта гаргга долча хьалашка бир.

Космонавтика дегIайоалаяра даькъе карагIа мел даьннача хIамаех халкъий гIулакха хадданза пайда эц Советски Союзо.

* * *

1975-ча шера нюле «Союзи» «Аполлони» яхача космически кемай экспериментальни полет хургья. Цу полета кийчон аргIанара этап хилар укх шерарча март бетта полета кулгалдеча советскии американскии центраша цхьана яьча тренировкех.

Тренировкаш чакхйоахача юкъагIа болх беш йолча космически кемай аналогий гIонца цхьана еча космически полета имитаци йир, полета кулгалдеча центрий персонала балхага хьежар, бувзама каналашта тохкам бир.

Кулгалдара советски Центра балха юкъе дакъа лоацаш хилар аэронавтикая космосе тохкамаш дарай Къаман управлене американски специалистий группа, хIаьта советски специалисташа — кулгалдара американски Центра балха юкъе.

СУРТА ТIА: полета кулгалдара советски Центра керттера зал.

Н. АКИМОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ДАРА ОКРУЖНОЙ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕЙ СОСТАВ ЧІОАГІЬЯРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ

ГОРОД ГРОЗНЕ

СТАРОПРОМЫСЛОВСКИ РАЙОНЕ ГІОЛЛА

АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИ РАЙОНЕ ГІОЛЛА

ВЕДЕНСКИ РАЙОНЕ ГІОЛЛА

БIАЬСТАНЕИ КЪАХЬЕГАМЕИ ЦIЕЙ

Укх деношка дукха нах гулбеннабар — Ножай-Юртовски районан культура ЦIагIа производстве хьалха латтарий совещане дакъа лаца. Укхаза бар партийна, советски, комсомольски органий викалаш, массаза а санна цига дакъа лаца баьхкабар вежарашха йолча Дагестана Новолакски Хасав-Юртовски районашкара лоалахой, хIаьта иштта Нохч-ГIалгIайчен Советски Веденски районашкара ахархой а. Цига уж вIашагIкхийттабар дIадахача шера баьча балха итогех дувца, опыт дIа-хьа эца, кхоалгIа пятилетка укх тIеххьарча шерарча планех а декхарех а дагабовла. ХIаьта, цу хьакъехьа дувца хIама долаш ба фусамдай а хьаьший а.

1974 шера лелаьча социалистически яхьа итогехи, укх шерарча планехи, социалистически декхарехи дувцаш доклад йир КПСС Ножай-Юртовски райкома хьалхарча секретара В. А. Янгульбаева.

— Пятилетка диъалгIа, къоастамбеш дола шу толаме чакхдаккхар дукха яьржача социалистически яхьа юкъе а баха хьинаре къахьегарах района колхозхой вIаштIехьдаьлар керттера юртбоахама культураш яхарех йохкарех планаш а социалистически декхараш а сийленца кхоачашде, — аьлар оратора. — Района тIеххкхоачашдаьд паччахьалкхенга ялат, дулх, тхьамка доххара декхараш генараш, баьцадаараш, фуаш, тха доххара планашн. ДIадахача шера района паччахьалкхенна дIаделар 1371 тонн дулх, тхьамка — 1326 тонн, баьцадаараш — 1113 тонн. Вешта аьлча, района колхозхоша соахка дIаелар 4 миллиони 356 эзари сома маьха юртбоахама продукци, е 1973 шерарчул 23 процент дукхагIа.

Соахка баьцадаараш дика хьувкъадир Нурадилова, КПСС XXI-ча съезда, Гагарина, Орджоникидзе цIерагIча колхозашка. Цу боахамашка юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара чуийцар 120—180 процент баьцадаараш.

Района эгара дукхагIа пайда луш йола культура тхьамка да. Из культура кхее доладалар бахьан долаш рентабельни хиннай ерригa колхозаш. Тхьамка кхедарах мел тоаденнад боахама гIулакхаш дика хьахьокх миллионер хиннача А. Шерипова цIерагIча колхоза къахьегамхой толамаша.

1974 шера юртбоахама продукци йохкарах 5 миллиони 817 эзари сом ахчан доход хиннай района. Из хул 1973-ча шерарчул 1 миллиони 456 эзари сом дукхагIа. Цох дукхагIа йола ахчан доход тхьамках хьахиннай колхозашта. Иштта, масала, тхьамках боахамашта хиннa доход 3 миллиони 17 эзари сом я, хIаьта цох хинна цIена пайда 830 эзар сом ба.

Массанена дика ховш да, мел лоархIаме моттиг дIалоац хьайбай боахамо колхозий экономика дегIайоалаяра гIулакха юкъе. Цхьабакъда хIанз а дукха кхоачамбоацараш да цига. Района специалисташа яхачох, укх шин-кхаь шера уж дIадоахалургда тхога.

Района карагIдувла толамаш шин-шегIа хьахулаш доацилга дика кхетадеш да. Уж толамаш доахараш колхозхой ба. Къаьстта доккха баркал ала лов соцна хьинарах бизза болча тха кхалнаха, йоах докладчико. Дукха кхалнах ба тхьамка кхедеш. Царна юкъера а белгалбаха лов хIара гектара тIара 63,3 центнер декъа тхьамка чуденa Матаева Хьава, хIара гектара тIара 62 центнер тхьамка чуийца Ильманова Малика. Цар ноакхош тIа къегаш да правительственни совгIаташ — орденаш, медалаш, значокаш. Царех я Ленина орден енна Гагарина цIерагIча колхозера Кагирова Iайшет, Къахьегама ЦIеча Байракхеи Октябрьски революцен орденаши енна Ленина цIерагIча колхозера тхьамка кхедеча звеной звеньевая Бисултанова Хаамат. Октябрьски революце орден лелаю Калинина цIерагIча колхозера Солтаева Кемиса, кхы дукххабараш.

Дукха дIайха дешаш оалаш безамца хьовхае йиш йолаш я А. Шерипова цIерагIча колхоза тхьамка кхедеча звеной звеньевая Дакаева Нисарна. Пхе бера нана я из. Цун вIаштIехьдоал дика къахьегам коммунистически дог-уйзаш дезаш кхаьбен. Республика юрта боахама къахьегамхой вилан а йолаш по дакъе ала колхозхой Ерригсоюзни кхоалагIча съезде. Балхах на а йоалаш къахьийна Iаш нов. Дакаева, Шин йоккха опыт дIалуш, хьехам луш, машача нетте вовкъостан ден кхебу из кагирхой.

Массанена дика йовзаш я комсомола XVII-ча съезда делегат А. Шерипова цIерагIча колхоза комсомольско-кагирхой звеной звеньевая Ильманова Малика. ЧIоагIа дезаденнад цунна лаьтта, къахьегам безам я из.

Атта болх бац хьайбаш леладерий бар. Хьинаре къахьегарна районе цIи хеза ба хьайбаш лелaдераш Ойсуев Висмарза, Саидов Заурбек (Гагарина цIерагIча колхозера), Беталов Iалдал-Вадуд, Матаева Совли (Ленина цIерагIча колхозера), Къахьегама ЦIеча Байракха орден лелаю Салуев ИбрахIим (Орджоникидзе цIерагIча колхозера), кхыбараш.

Шин къамаьл чакхдоллаш нов. Янгульбаева аьлар:

ДIадахача шера баьча балха итогаш ец района къахьегамхоша белгалду кхоалгIа пятилетка тIеххьарча, 1975 шера дола декхараш. Района колхозаша паччахьалкхенга укх шера доххаргда: дулх — 1375 тонн, тхьамка — 1500 тонн, баьцадаараш — 1100 тонн, сом — 700 тонн.

Пурам да сона района берригача къахьегамхой цIерагIа 1975 шерен ерригача пятилеткан декхараш толамца оакош кхоачашдергхьиларах шоана тешам бала.

Цул тIехьагIа къамаьл де дош лу А. Шерипова цIерагIча колхоза тхьамка кхедеча звеной звеньевайна Ильманова Маликана. Цо белгалдаьккхар, хьалха тIехьаюсаш хиннача шоай колхозах хIанз миллионер хиннилга. Духхьал дIадахача шера боахама 1 миллиони 610 эзари сом ахчан доход хилар, цох 994 эзар сом тхьамках а хулаш.

Колхоза тхьамка кхедеча болх беш 400 кхалсаг я. Цар массане кхоачашъяьй шоай пятилетка. Ильманова Маликай звенос соахка хIара гектара тIара чуийцар 36 центнер тхьамка. Из районе эгара лакхагIа бола хьокхам ба.

Колхоза коммунистий къахьегамхойи цIерагIа Ильманова Маликас совещане дакъа лоацаш бараште тешам белар кхоалгIа пятилетка тIеххьарча шера планашн социалистически декхараши укх шера 20-гIа декабрь хьатIакхачалехьа шоаш кхоачашдергхилар.

ДIахо совещане къамаьлаш дир: КПСС Новолакски райкома секретара Х. Абдуллаева, Ножай-Юртовски района Жданова цIерагIча колхоза председатела К. Магомадовас, КПСС Советски райкома хьалхарча секретара З. Исаева, кхычар.

Совещане къамаьл дир Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председатела Р. В. Вахаева. Цо дийцар вай республикех, хIаьта иштта Ножай-Юртовски районех къахьегама гIулакхех, гулбеннарий теркам тIаберзабир кхоачашде дезача керттерча декхараште.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиумо тIадилларца нов, Вахаева правительственни совгIаташ дIаделар 1974 шерарча Ерригсоюзни социалистически яхье котбаьнараштa, цу дезача совгIаташца уж даькъала а бийцар цо.

Совещане дакъа лаьцараша тIаийцар района берригача къахьегамхошка дола кхайкарал.

В. МАТИЕВ.

ХЬЕХАРХОШЦА ВIАШАГIКХЕТАР

Укх деношка йоккха зал тIаккх аьнна хьалийза нах гулбеннабар Грозненски педагогически училище. Тайп-тайпарча ханашка из йистеяьккха, гIанз цхьацайолча моттигашка хьехаш бола нах шоаш болча хьийхабар дешархоша.

ХIаьта ше хьахиннача 50 шера бархI эзар гаргга хьехархо арахийцав цу училища. Цига дийша ба шоай са ца кходеш Дай-мехка Сийлахь-боккхача тIем тIа фашистех лийта Советски Союза Турпалаш Бейбулатов ИбрахIим, Магомед-Мерзоев Хаважи, ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома хьалхара секретарь Махмудхаджиева Тамара, Нохч-ГIалгIай писателий союза правлене председатель Ахматова Раиса, кхы дукха вай республикера цIи хеза нах.

Училища директоро Мостава Султана къамаьл даьнул тIехьагIа, хьалххувча тIехьена дешар хьехилген коммунистически кхетам лулген сий дола а бехктокхаме а гIулакх хиларах дувцаш гулбеннача наха хьалкхашка къамаьлаш дир из училище йистеяьккхача, цу училище хьеха 25—30 шу долча Петрова Любовь Дмитриевнас, Дзюба Елена Мефодьевнас. хIанз Гудермесски училища преподаватель волча Хамидов Султана, Гвардейски юкъерча школе хьехаш йолча Мальсагова Маккас, Горагорски юкъерча школа хьехархочо Хацханова Любас, кхычар.

Хьамшашка моаршал хоаттaш къамаьлаш дир училища дешархоша Жандарова Сонас, Дружинина Наташас, Богданова Тоняс.

Торжественни вIашагIкхетар чакхдаьнначул тIехьагIа доккха концерт оттадир училища художественни самодеятельноста артисташа.

Ю. ЮСУПОВ.

Агитпункташка нах гуллу

Сарахьа балхара мукъабаьнначул тIехьагIа дукха нах гуллу «Коминтерн» колхозерча хоржамлой клубе. Iаьа ай дIадоаладу укхаза моттигерча Советашка хургдолча хоржамашта летта мероприятеш чакхъда йоалаш. Цу хьакъехьа укхаза каст-каста лекцеш доаладаш я, вIашагIкхетараш хул, шоаш бена балхах маьла наха дьалхошка къамаьлаш ду депутаташа.

Дукха нах вIашагIкхийттабар колхоза партбюро секретара Н. А. Юшкова «Советски хоржамий система — дунен тIа эгара демократичнегIа ярвка долаш ецача хана. Цига баьхкача дайка йиш хилар библиотекара Н. Б. Марченкос кийчъьача «Хоржамаш вайцинген кхинтаца мелкаьжен» яхача фотомонтажага хьажа а.

Цига къамаьл даьча колхоза председатела А. К. Деревянко ладувгIарий безам тIаозаш дийцар боахама, юртерча наьха вахаре хиннача хувцамех. Шедринцы яхача юрта укх тIеххьарча хана хьалдаьд специалисташта лаьрхIа 4 квартира йола шин цIа, керда столови, пекари. Привольный яхача отдаппина нив биллаб, ерриrа юрташ эргашнка тоенний. Бахьда, агитпункте хула керттера къамаьла дайн дувзадениа хул КПСС XXIV съезда решеней, 1975 шера а ерригача пятилетка а заданеш кхоачашъярца колхоза коллективаш хьалхашка латтача декхарашка.

Цу дена хетаь тайп-тайпарча темех йола беседаш чакхъяьхай укхаза: «Пятилетка ханал хьалха кхоачашъергья вай», «СССР граждани бокъонаши декхараши», «ТIехдика къахьегарца Даьхен сий айдергда», иштта кхыяраш.

Харжархоша боккхача безамца ладийгIар къаьнача колхозхочо Любова Матрена Семеновнас цхьан вIашагIкхетаре даьча къамаьлага. Цо дийцар эгара хьалха колхозаш вIашагIйохкача хана шоаш Iайнача халонех, цу хана дена тIа-тIа тоалуш юртахой вахар довзаргдоацаш оргдаларах, шоаш дуккьацха хоржамаш деча дакъа лоацарах.

Иштта гулбеннараште дукхача хана дицлургдоаца хIамаш дийцар Дай-мехка Сийлахь-боккхача тIема дакъа лоацаш хиннача В. С. Шапошлова а. Цо ше тIем тIа лелаьдаь гIулакхаш дувцаш кIаьгга хьегойтар советски наьха турпала гIулакхаш, уж Iалаьмате чIоагIа шоай даьхе езаши Коммунистически партe гIулакха тешаме болаши хилар. Шин къамаьл чакхдоалаш по тIахьийхар къона тIехье боккхагIбарий сийлен гIулакхаш хьаллацара, къахьегаме а, бахаре а шоашкара дика хьоехам гойташ хилара.

15 июне — моттигерча Советашка хоржамаш деча дийнахьа пхе шера план кхоачашъярах рапорт дала лаьрхIа бола коминтерновцаша хIанз шоай коллективе шерра организаторски политически болх боаржабаьб. ХIаьта хоржамашта кийчо яра беш бола берригa болх боахама хьалхашка латтача аргIанарча декхарашца — бIаьстан балхаш дика вIаштIехьдаьха чакхдахарца, производства ерригача участкашка къахьегача колхозхой хьинар айдарца бувзаш лелабу.

Цу дешa йоагIаш йола терко ея колхоза партийни организацин юрта Советн. Каст-каста агитаторaштен политинформаторaштен лаьрхIа семинараш чакхйоах. Цига царна болх вIаштIехьбаккхара хьакъехьа хьехамаш ду, дикагIболча идеологически болхлой балха опыт дIайовзийт.

Агитпункто шин болх хьалхе оттаьча планагIа беш хилар бахьан долаш из гIулакх дестам болаш чакхдоакх укхаза.

Р. МУРТАЕВ,
КПСС Шелковской райкома секретарь.

ЯЛАТ ДУКХАГIА КХЕДАРА

Пятилетка чакхйоалача шера доккхен бехктокхамеи социалистически декхараш оттадаьд шоаш хьалхашка Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза кхаш лeладерашен механизаторашен.

КПСС Центральни Комитето партега, советски халкъага даьча Кхайкарала, юрта боахама продукташ дукхагIа яхара Ерригсоюзни социалистически яхь йоаржаяра болча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцама жоп луш, укх шера хIара гектара тIара соахкарчул дукхагIа ялат, 45 центнер фуалъяха хьажкIаш, 300 центнер шекара свекла яьккха дешденнад совхоза коллективо. Совхоза кхаш лeладерашта аьттув боацаш нийсденнача 1971 — 1972 шерашка ялат ца доаккхаш тIаписа декхар дIатакха лаьрхIад укх шера.

Уж доккхий декхараш да. Уж толамца кхоачашдара фу даьд, фу де дерхI совхозе?

Цу хьакъехьа тха къамаьл хилар совхоза керттерча агрономаца Мальсагов Амхьадаца:

— Ер шу бехктокхаме долга кхетадеча тха механизатораша хIанзале дукха даьд. Агротехнически йола дика ха ца тулийташ соахка а шерра къовсам боаржабир кхаш лeладераша пятилетка чакхйоалача шера тешшаме лард йоллара. БIаьстан юхье культураш дIаюврrгйола деррига лаьтта шин эзар гектар эзба аьхар. План 10 эзар тонн йолаш 14 эзар тонн гаргга органически удобренеш яхкай кхашка, цхьан гектара 50 тонн кхоачаргйолаш. ХьажкIаш дIаюврrгйолча 2000 гектара тIа оахам дале хьалха хIара гектара 6 центнер кхоачийташ азотни фосфорни удобренеш тайсай.

— Укх шера ялат дукхагIа даккхара соахкарчул 700 гектар дукхагIа хьажкIаш дIаюврrгья оаха, — йоах А. Мальсагова.

ХьажкIай хьаукъам соахкарчул дакхбара боаха теркам тIабахийтаб. Ялатийна лаьрхIа дIаюврrгйолча ерригача хьажкIех, 560 гектар хий дехкача лаьтта дIаюврrгья укх шера. Гурахье а эзба аьхача цу лаьтта хIара гектара цхьа эзар кубически метр кхоачийташ хершах хий диллад. Из а Iай Iайна а тIоадал соцаеш ханнахьа маккаш даьхад бIаьсти. Кхо эзар гектара тIа из болх беш ялх агрегат яр совхозе. Шерра социалистически яхь йоаржаяь къахьийгача механизатораша доккха хьинар гойтар. Къаьстта боккха толам баьккхар 1256 гектара тIа цхьан дийнахьа из болх баьча коммуниста А. Бучаева кулгалдеча шоллагIча бригада механизаторaша.

Дукхача шерашка района хьалешка дика хьувкъача «Одесская-10» яхача фу 'я укх шера дIае лаьрхIа хIажкIаш. Соахка гурахье а кийчдаь ехача моттиге латт цхьоалагIчеи шоллагIчеи классах дола хьажкIий фу.

Из культура дIае лаьрхIа хьалхагIа аьхача эзбах цхьа эзар гектар бIаьсти кхо аьхай оасара баьцаш дIайоахаш, лаьттан структура тоаеш.

Хьалха леладаьча гIулакхех юха а баьнна тIеххьарча шерашка дика тоадаьд совхозе севооборот лелаяр. ХIара звено а шин тайпара эIамга севооборот я. Масала, Матаев Берсий звенос тайп-тайпара культураш дIаюш 600 гектар я. ХIара шера дикагIа йола предшественник белгалъеш хувц культураш дIаюв участкаш. Укх шера цун звенос хьажкIаш кхеергья цкъа дIайийча дукххача шерашка баьцаш хиннача участка тIа.

БIаьстан юхье дIаюв культураш дIайийна яьнай боахаме. Цхьатарра кхашка арабаьннача механизаторaша дийнахьа сарралца болх беш лоаццача агротехнически хана дIайийнай ялатийна лаьрхIа 83 гектар горох, 113 гектар кен, хьалхагIа хьатIабаргболаш 200 гектара тIа вIашагIэбаь кени горохи.

Хий дехкача дIаюврrгйолча хьажкIаштеи шекара свекланеи лаьтта кийчдаьд. ХIанз уж культураш дIаюв ха хьатIакхачарга хьежаш ба совхоза ахархой. ХьажкIаш йийнача вегетационни хий диазза тоха дерхI боахаме. Цу гIулакха дукха къахьийгад мелиоратораша, совхоза механизатораша. Боахама чура 55 километр оросительни сеть цIенъяьй. Цунна гонахьа 1397 гектар улл.

Дика кийчдаьи органически удобренеш кхоачамболлаш яхкан улл шекара свекла дIаюврrгйола лаьтта. Соахка дика хьийкъаяф из культура боахаме: хIара гектара тIара 245 центнер яюхар. Укх шера цу культура хьувкъам кхы а лакхбе лаьрхIад. Хий ца дехкача лаьттaп хIара гектара тIара 300 центнер, хий дехкача — 350 центнер.

— Юрта боахама культураш пятилетка чакхйоалача шера дукхагIа яхара мел эшар долаш да боахаме, — йоах совхоза директора Ш. Умарова. — Мел эша минеральни удобренеш, гербицидаш, дика фу да. Дукххача шерашка доккхий толамаш доахаш хьабоагIа механизатораш ба. Эшар фуд? Керттера дар бIаьстан кхашкарча балхашка дакъа лоацарий къахьегам нийса вIаштIехьбаккхар, социалистически яхь беркат даргдолча тайпара вIаштIехьъяккхар да.

Дика кийчъяь кадраш я. Iан замалахь агрономаша хьехаш агрономически курсашка деша вагIав 72 саг. Царна юкъе бар хий дехкараш, хьажкIаши шекара свеклан кхееpаш. Ерригa участкаш звеньяшта хьалххе а тIачIоагIъяьй. ХIара звеньевойна хов мича, малагIа культура кхее езаргъя.

Дика фу тоадаьча лаьтта дIадоллaрах доалаш дац, — йоах совхоза керттерча агронома, — ялат чуийца даллалца къовсам лоаттабе беза ахархой. Ялат дукхагIа даккхара торонаш йолаш я.

Цу дерригача дикача гIулакхаша аьттув боалийтаргба укх шера совхоза ахархоша тIаийца декхараш кхоачашде.

Т. АРЧАКОВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

БЕРЛИН. Фашизм эшаь коталон 30 шу дуза ди гарга ме кхоача дукхагIа хулаш боагIа документий, суртий, байракхий, геройн выставкага хьежа уха нах. Выставко дувц Советски Эскара коталоний наькъах. 30 шу хьалха фашистски Германе духьале йоацаш капитуляци яра кулгаш яздаьча Берлина Карлхорст яхача районерча музее дIанийсъяьй из выставка.

СУРТА ТIА: Карлхорстерча Советски Эскара музее баьхкараш.

ЦБ—АПН сурт.

ЗУЛАМЕЧА БИЗНЕСА НАЬКЪА ТIА ОТТАЯЬ ДУХЬАЛЕНАШ

Лаккерча полицейски школа паргIатача коа тайп-тайпарча маркех йола автомашинаш латт, башха - хозача «Шевролегарен» «Ягуарагарен» яьнна малолитражни «Реноген» «Симкаген кхачча лаца. Царна лалла массеха хIанзара микроавтобуси кхыметтед шин тайпарча тележка тIа а латташ форда катерн. Автомобильни выставка дагайохийт ковно. Алжирски полицейски управлене болхлоша тхо юхехьа дIатIадех, тIаккха, автомашина наIараши багажникаши хьа а йийлле, корреспонденташка хьахьокх дика хьулаяь къайлаяьхача моттигашка йоахка хIамаш.

Алжиро-мароккански доазон тIарча Азудж Бегхал яхача пункта хьалхашка массаза а автомашиний бIарчча колонна латташ хул чухьежа бовларга хьежаш. Доазон тIарча постана тIехъяьнна автомашинаш Алжирски халкъа Демократически Республика территоре тIа йоал, тIаккха массазарча цу тохжамах чакхъяьнначул тIехьагIа, дIахо шоай наькъа йолх. Автомобильни туристаш Алжире массаза а хьаш долаш хьаьший ба. Цуига догдоахаш хинна хургволаш вар тележка тIа латта катер тIа тIехьатессача «Мерседеса» тIа вагIа кхоъ. Пассажираша леладечох дегабуам баьб пограничникаша, тIаккха лаьрххIа чухьажа дагалехад царна машина чуи катер чуи. Чухьожаш боахкараш цун пхон тIара картони кIонилгаш хьалъийе болабелча, «автотуристий» юхьмараш тIара бос дIабахар кхерабенна. КIонилгашка 600 килограмм наркотикаш йоахкаш хиннаяр!

Журналисташта яьча пресс-конференце Алжира юридически полице директора А. Семмаша дийцар цхьа барт а баь наркотикаш йохкаш деларий йоккха группа гучаяьккха хиларах. Укх тIеххьарча кхаь бетта соцаяьча 48 автомашина чура 3.000 килограмм совгIа наркотикаш яьхай. ЧIоагIа сабар хила дийзар машинни наIарех, оагIоех, моттийта оттаьча бензобакашка, кхыметтел чархаш чу а яь къайлагIа ра моттигаш хьалахара. 15 къамах вола 99 «турист» лаьцав, царна юкъе ба американцаш, англичанаш, итальянцаш, малхбузехьара немций, норвежцаш. Уж берригаш а наркотикаш йохкача дунен халкъашта юкъерча синдиката членаш хинна хиннаб.

Следстви еча хана гучадаьннад, зуламе мухьаш хьалхагIа Испанеи Италеи гIолла Европе кхахьийта хилар. Цхьабакъда доазонаш тIа тIахьожам чIоагIагIа оттабарца дувзаденна керда маршрут лаха лаьрхIад дунен халкъашта юкъерча мафе: Алжире гIолла Франце, Бельге, Швейцаре.

Пресс-конференци чакхъяьначул тIехьагIа журналисташка хьахьекхар хьаяьха наркотикаш. Марихуана, гашиш чуйоаллача целлофанови тIормигий бIарчча гувнаш дадар истолаш тIа. 10 миллион доллара маьха хила мегаш кхо тонн совгIа яр уж укхаза.

Из-м зуламе базар еча гизго санна дерригача дуненна шин маза бе гIертачен дунен халкъашта юкъерча мафеца лоаттабеча къовсама цхьа эпизод мара яц. Алхха цхьан 1974 шера «Интерпол» яхача дунен халкъашта юкъерча полицен тайп-тайпарча мехкий полицейски службашен лийца а лийца, хьаяьхай 20.000 килограмм гаргга тайп-тайпара наркотикаш.

В. ПОПОВ,
ТАСС корреспондент.
Алжир.

СССР—ФИНЛЯНДИ: ЮРТА БОАХАМА ДАЬКЪЕ ЦХЬАНА ЛЕЛАДУ ГIУЛАКХАШ

СССР-еи Финляндеи юрта боахама специалисташа советско-фински балха группа доазонел чухьа цхьана леладу гIулакхаш дIаладеннад 1970 шера денз. Цу хана вIаши дага а баьнна оттаяь шинна а мехка специалисташта юртбоахама производство эффективно лелабара практика йовзийтара чаккйоахаргйолча мероприятей план цу хана денз толаме кхоачашъеш хиннай.

Соахка гурахьа СССР-ан Финляндски республикаиен юкъе кулгаш яздир юрта боахама проблемаша а лоархIаме моттиг дIалоацаш долча Iилмаи техникаи даькъе цхьана леладеча гIулакхий перспективни программана. АПН корреспондента Котляров Николая юрта боахама даькъе цхьана Iилма-технически гIулакхаш леладара йолча советско-фински балха группа председатела советски даькъа заместителага, СССР юрта боахама Министерства отдела начальникага Коростылев Василега дийхад цу программа керттерча пункташта дуртIавоаккхилга.

— Хозш ма-дарра, — аьлар Коростылева, — КПСС аграрни политика толаме чакхъяккхар бахьан долаш вай юрта боахам социалистически экономика вIоагIагIа дегIаена сектор а хиннa гешшаме дIаотташ латт. Кхетадеш да, Финляндеца цхьана леладеча Iилма-технически гIулакхий перспективни программа кхоачашъеча юкъагIа вайцига юрта боахама тайп-тайпарча доакъошка Iоаяь толашагIйола опыт фински коллегашта вай йовзийтаргхилар. Шоай аргIанна советски специалисташа а Iомадергда къилбаседехьарча лоалахочун юрта боахама карагIдаьннарашн опыти.

Перспективни программо чулоац укх тайпара керттера разделаш: лаьттах тIайоала хIамаш лелаяр, тIаьнна хIамаш лораяр, химизаци, лаьттах пайда эцари лаьттан тIагIоллара тIоа лорабари, хьайбаш леладар, механизаци. Цхьана гIулакхаш леладара программа тIа лоархIаме моттиг дIалоац коартолий селекцен фу леладарон. Эстонски ССР лаьтта леладарен мелиорацен Iилма-тохкама институто Финляндe юртбоахама Iилма-тохкама центрен коартолаш кхеерий обществацен цхьана вIаштIехьдоаккхаргда цу проблемах лаьца Iилма-технически информаци, фуи дIаювча материален образецаш дIа-юха телга. Цар иштта Iилмахойн специалисташи дIа-хьа а ухийтаргба.

Лаьттах тIайоала хIамаш лелаяра дешашта йола Н. И. Вавилова цIерагIа Ленина орден лелаю Ерригсоюзни институт, юрта боахама Ленинградски институт, лаьтта леладара дешашта йола Литовски Iилма-тохкама институт, кхыяраш юкъе а йолаш йолча вай массеха йоккхача Iилма-тохкама учреждене шоаш деш дола тохкамаш Финляндe Iилма-тохкама юртбоахама центрацен лаьттах тIайоала хIамаш лелаяра дешашта йолча Институтацен перспективни программага хьежжа цхьана вIаштIехьа а доахаш, фински селекце ялата культурайн баьцийн дикагIдолча сорташта деш дола тохкамаш шерде деларгда. Цу гIулакха дерхIар фуд аьлча, из да, кердача сортийн цар сортови агротехника хьакъехьара информаци дIахьа нийлга, кердача сортий методикаш, каталогаш, стандарташ, фу дIа-хьа нийлга, хIаьта иштта оригинальни фу нийдела а. Вай юрта боахама Къилбаседа-Малхбузен Iилма-тохкама институто толаме цхьана гIулакхаш леладу Финляндe Хельсинки университетацен сомий бешамаш делаяра дешай Институтацен.

ДIайийнача хIамашта зулам дергашнен оасарцен къовсам лоаттабар духьа еттача ядохимкатацца гонахье бIех ца йитара шиннa а мехка чакхйоахача мероприятей хьакъехьара информаци хадданза дIахьа ние лаьрхIад СССР юрта боахама Министерства а Финляндe юртен хьуни боахама Министерства а. Лаьттах пайда эцилгеи лаьттан тIагIоала тIоа лорабелтех тоаярах йолча ерригача комплексана юкъе из проблема лоархIаме хилар белгалдаккханза дита доацаш хIама дац.

Цхьана леладеча советско-фински гIулакхий перспективни программа тIа йоккха моттиг къоастаяьй хьайбай боахама проблемашта. Цу даькъе цхьана тохкамаш дергда СССР-ен Финляндeн итт совгIа Iилма-тохкама учреждениша.

СССР-ен Финляндеи юрта боахама болхлоша цхьана гIулакхаш леладара перспективни программа — цу даькъе Iилма-технически революци дегIаахаро хьалхадоахаш, дола декхараш толаме кхоачашдара йола чIоагIа лард.

(АПН).

США. «Томас Кроуэлл компани» яхача нью-йоркски издательства дукха ха йоацаш арахийцад «Со — Чайка, Валентина Терешкова — космосе хьалхара кхалсаг» аьнна цIи а йолаш книжка. Цун авторо — Митчел Шарпа шин произведени хетаяьй «цхьа ха яьлча «Чайкана» тIехьа космосе ухаргболча дунен вай ханарча къонача кхалнаха».

ТАСС-фотохроника.

КАЛЕЙДОСКОП

ВОАТIАГАРАШ КIАЛХАРЪЯХА!

СИНГАПУР. (АПН соб. корр.). «Стрейтс таймс» яхача сингапурски газето беча хоамагIа, Папуа-Кердача Гвинее йоккха кампани дIайоласнай воатIагараш кIалхархьаяхера.

Тамашийна хIама да вай планетера воатIагараш сел сиха дIайоалаш латташ хилар: воатIагарий 23 тайпах 15 денна дIадоалача кхьача да. Уж хьайбаш нагахьа ца дусаш дIадаьнгад Къилбаседен Австралера, тIа-тIа кIезигдуш латт уж Африке а Къилбехьен Америке а. Уж дIадуваара керттера бахьан — тIахьожам боацаш, воатIагарий цIока бахьан долаш царна чарахьал дайтар.

Дукха ха йоацаш хиннача Iаламаи Iалама беркати лорадара дешашта йолча Дунен халкъашта юкъерча союза заседане Iилмахоша тIаийцар воатIагараш уж йолча мехкий къаман доалахье хилар хьакхайкадеш йола Папуа — Кердача Гвинея делегаце проект. ВоатIагарашта деча чарахьала доазув оттадеш йола план кийчъяьй. Цу тIа оттадаьд белгатала аьлча, Къилба-Малхбоален Азе, Малхбузени Къилбехьеи Африке «сиха воатIагараш» лоархIилга, дIадоалача кхьача цар тайпаш лораделга, цар оамалаши чамаци Iомаделга, къаьстта цар заповедникаш хьаелга.

КХЕРАМЕ БАШХА-ДИКА ДААР

ТОКИО. (АПН соб. корр.). Фугу яха чкъаьра — японцашта эгара дукхагIеза даар. Цхьабакъда из кийчбеш хила къаьстта лоралуш хила веза: чкъаьран кер чурча хIаьаех цианисти калел кхерамегIа дола тетродотоксин яха дохьаж доалл. 1956 шера, цу кхерамеча башха-дикача даарах отравлени а хинна 167 саг веннача хана, японски паравительства соцам баьб, дIахо йодача хана фугу къаьсттача ресторанашка мара тербац, хIаьта къаьстта бокъонаш еннача повараша мара из кийча а бергбац аьнна.

Цхьабакъда хIанз а фугу доахьажо отравлени яь кхьазкъаш моттиг хул Японе хIара шера. Из фу яхига да аьлча, кхыметтел дохьаж доалийта ховшешха а чкъаьран цхьадола доакъош, хур-хургда яхаш, кхачанна юкъе ухийт цхьаболча гурманаша. 16 январе иштта веннав, масала, шерра вовзаш вола «Кабуки» яхача къаман театра актер Мицугоро Бандо.

Цхи хеза артист валаро фугу дукхабезача дукхачар чам боабаьб. Из Iоажал яхаш бола чкъаьра ца йийбеш сацийн ресторанаш. Диазза чухьнахьа баьннаб фугу мах. Цхьабакъда хана йIоахало доаду эрадаьна моллагIа хабараш. Къаьста фугу кийчбе йолалуча ресторанашка дIачуводача хьалхашка хIанз юха а дукха нах гулбала баьнаб сийренашка.

ПРОСВЕЩЕНЕХ ДАЬННА БЕРКАТ

БОНН. (АПН соб. корр.). Малхбузенгермански публика кинопрокатни фирмашта хайтачa тайпара цедьяккханзар США гIоръяьнна хиннача «ШайтIа эккхадар» яхача бовико. Кхуаш йовзIача йийга чудесса шайтIа шин патеро экхадеча хана бIаракхьежаш баьгIа ФРГ-ера эратела, американцаш санна, дог гIел а луш Iолегацар: цIаш белар, вокхар тугаш кхуесар. Со дегаза сурт дар из. Цхьабакъда Розенхейм яхача бовароски юртарча цIаьхийча христаккана цIенхашта Iаьткъа хиннад фильм. Мел Iаьткъад аьлча, шайтIа чудессачоа тар а енна цин 18 шу даьнна йоI дIаэттача хана, из цу минуте воаллахарча монастырера кхайка хьаволавайтав чудесса шайтIаш лелхадара говзал йоалл шинх яхаш хинна къона послушник. Ше хьийгача къих наьха санна ахча а даьккха, ведда дIавахав монашек ше «дарба даьча подругаца» цхьана.

ЦIИ ДIАХАЗИЙТАРАХ ФУ ДОАККХ?

СТОКГОЛЬМ. (АПН соб. корр.). Музыкальни конкурсе котало яьккхачул тIехьагIа дерригача дунен тIа цIи дIаеза «Абба» яха шведски квартет «ахча деш я».

Бизнеса дунен тIа тамаш йолаш цхьаккха хIама дац. Коммерчески ансамбль шин цIахозамах даьннача беркатах пайда эцаш, шин концерташ хьувкхаш дерригача дунен тIа гIолла яьнна делцан яр аьнна, — укхаза кхы мел ханнанна цхьана дика тарлуш яр из. Доллараш, фунташ, маркаш гульеш лел «Абба». хIаьта Шведа нагахьа волча хана гучайовлаш а яц. Цхьабакъда, «Абба» мел аьчча а шин даьхене юха кхачача хана, тамаш а яц, дукхача шведашта из квартет бIаргагора пунга дадувгIаре диэза хилар. Соахка аьхи тIадьалар «Аббаш» «хадкъа паркашка» массаза концерт оттаделга. «Аббас» тигадаш: дерригача дунен тIа цIи хеза ер мишта йода паркашка концерташ уеттаде!

Цхьабакъда дешаш хьа а ух дIа а ух музыкальни фирмашта из хьалтадолаш хилар: керда пайдаш тергдова гIорбаьнна керда нах, керда цIераш, керда грампластинкаш эш царна. Из кхета а деш, паркашка кхаччалца «Iолохъяланза» ялац квартет. Цхьабакъда по шин условеш оттаю: билеташ дехка хьаьнача ахчах 60 процент, хьадда тешам а болаш хьахьожадаь ахча (цIаьха санна догIа дийлха саг ца воагIаш вусий, а мича хов!) — 15 эзар крон хулийтилга, билета мах 20 кронага кхаччалца айделга!

Хьамзат ОСМИЕВ

АВТОСТАНЦЕ

(БЕЛАМЕ ДУВЦАР)

Эггара хьалха се малав дIа а хайта мара дергдац аз айса шуна деш дола къамаьл. Цхьаболча наха сона футтаре яр духьа сайх йовккха цIи юцаргъяц аз, цхьабакъда, бокъонца прописка а йолаш долча паспортах со Жоасаркъий Мартазкъа ва. Цу цIерах шоана кхоачамбеце, кхы цхьаькха а да ала: укх лаьтта гIолла лелача цхьанна саго тIехьашка вакха йиш йоацаш, даьшкахьара а поанахошкахьара а эзди ва. Из а кIезига да аьнна хете, кхы а да: зерате ваца дикка бийса яххалца цига «IулилахI» яхаш а Iийна. ТIеххьара чуводача хана паьха коа-карта а лелхаш Бексолтамурдо лечкъаеш хиллача тайпара, хIамаш лечкъаеш хиннавац, сона вовза Салам мо уствешний пIелг лаза ца балийта нанас ваь воша волийтаргволаш вац, Ибрах мо, деша доккхала ознаш бувцаш вац, Iасолта мо, йоахар долаш вац... Цул совнагIа вала везе а, наьха гIулакха со кийча волга дIахо шоашта ховргда шоана.

ГIалий тIарча автостанце ухаш бола кхал а маIа а нах сенна ух? Вайна шаьра хов: шоашта сакъердам баь. Шоай самукъадаккха нах ухаш моттиг яц из. ДIа-хьа баханза баргбоацаш цхьацца гIулакх а нийсделе, автобусашца е таксешца районашка, юрташка баха лаьрхIа ух автостанце ухача наха дукхагIбараш. Арахьара тIабоагIача гаргарча наха а безарашта-бовзарашта а духьала баьхке хул цхьабараш. Цхьабакъда, со-м цу гIулакхашта вахавацар цига. Кхаь дийнахьи кхаь буси-м хац сона, бIарчча бетта уйлаш еш даьгIача а ховргдацар шоана со цу станце сенна вахавар.

Аз айса дIааьнна ца хайча, сага шийна дагадеха ха йиш йолаш дацар цу дийнахьа со цига вахара бахьан. КIеззига сабар дича кхетаргда шо цунах. ХIаьта хIанз аз шоана дувцаргда дукхача хана деза айса чIоагIа уйла яь цхьа хIама.

Цхьаннена къайла доацаш а, сона хетаргахьа, массане кхетаде хьакъ долаш а хIама да со шуга ала воаллар. Уйла елаш цу деша. Дега дикахетар хинна а волаш саго дIалоладаь хIама, ша тIа яьнна соалоз мо, атта дIалоа. ХIаьта цу хьал тIа волаш цо беш бола болх, моллагIа бале а, дукхагIа хьаIовш, овсарегIа хул. Советски наьха къахьегам овсарегIа хилар — из вай Даьлсен низ алсамбалар, халкъа хьалторо товялар долга ца ховш малав?! Цигта дIатIахьо оаш деррига а.

Из хинна а Iац. Халахетар а доацаш дикаца вахача сагах лазар а дукха кIезигагIа кхет. Сага унахцIено хьаллоаттаеш, цун дегI воча Iоткъамех лорадеш йола молха я цунна хулаш дола дикахетар. Нах шоайла вIашн вас ца еш, шоашта юкъе эздел леладеш хиларах кхы цхьаькха беркат а доал: цIагIа а арахьа а барт-йиш тайна, Iимерза хул нах. Иштта кхы, кхы а.

Алхха се цаI хьайнца аргда аз. Нагахьа сан-а дега тIа цхьаккха бохам боацаш, цхьаннегара а халахетар хазанза со хилар — из сона сайна цхьаннена пайдана хинна ца Iеш, дукхача нахага дакъа кховчаш а доккха маIан долаш а хIама да. Вокх оагIорахьара аьлча, моллагIчо баьккха а сона бохам баьккхача, алхха сона Iеткъа ца Iеш, берригача наха а вай социалистическа паччахьалкхенна а зе доал цунах. Гой шоана, мел гаьна даьле даржаш да саго сага, ца доагIа дош аьнна а, Iоттар ярах доала зулам.

Аз геттара дукха уйлаш яь а массе оагIорахьара техка а дош да из. Со цIаккха а хиннавац хетарах хIама оалаш, доацар дувцаш. Ша мо шаьра ховш да: хIанз а вайна юкъе кIезига бац фуннагIа лаь а, моллагIа бахьан даьккха а, е цхьаккха бахьан доацаш а сона (сона мо, хьона а) Iоттар е кийча бола нах. Даьллахьий ма кIезига а бац-кх!

Моллз дуаш мо мерза а хеташ, цхьаькха гунахь доацаш волча сага футтаре хургйола хIама де а дош ала а тIера болаш хул цхьабола нах. Сона хетаргахьа, нийса хургда иштта шайтIай мукъагIа бахача воча нахах имманасизаш аьлча. Цу имманасизаша ца доагIа дош а аьле, дега юв Iотталелча санна хетадолийташ, лохаду са дог (са дог мо, хьа дог а), тхьовра аз мааллара, цунах лохлу са а, са мо хьа а къахьегама овсарле, зе доал вай паччахьалкхенна. Наха юкъе цIур бехкараш а, нах шоайла оахца боахараш а ишт-та-уж имманасизаш ба. КIомъеннача метте мIара хьожхаш мо мара кхы шек а боацаш, фуннагIа даь а наха халахетар даккха гIерташ нах ба уж.

«Болче, — аьлар аз тIеххьара а са-сайца, — тоъаргда хIана! Дукха садийттад царна, дукха лайнаб уж. Йиш яц кхы дIахо царга нах хьувзабайта! КIордабаьб уж, сага Iоттар хургйола дош ала кийча бола метташ кIомденна лела имманасизаш. Цхьа да бартала кхеттала, цхьан даь юкъ цагьилалла сопаргбоацаш къовсам оттабе беза цу наIалт хилрешта духьала».

Из уйла чуессача ханна цхьаькха а дагадехар сона: сага футтаре хургйола хIама ала а де а лаьрхIа кIийленца хайна вагIа из сий доаца саг ше дергдар даь валлалца гоа ца деш, цун баге хьалъеттIалехьа тоIIаяь герми бага йолла еза цунна. Шоаш аргдар аьнна а дергдар даь а уж имманасизаш баьнначул тIехьагIа-м фу дувцаргда Iа царна! Ужаш шоай дохьаж тесса баллалца мукъабитача-м, говр чураьккхачул тIехьагIа гIув байтачох тара ма хургий из. Иштта хилийта йиш яц. Говр чураьккхалехьа из кхий чу йоаллача хана, тоха беза гIув.

Иттех шу хьалха се теш а волаш хинна цхьа тамаш ювцаргья из шоана. Дар-дацар, аьнна, цхьа лоадам боацача хIаманна тIатIолла, дIа фу де воал хьо, вIашн къовсавелар тха юртара хоза наха цIи а йоаккхаш вола ши къонах. Из сендухь дар-м хац сона, царех цхьаннега сабар дукхагIа хилар, цхьабакъда, шоллагIвар, ханна зIемагIа вале а, чIоагIа чураваьнна хьайзар. Лергашка пIелгаш дохка а дог отташ, селла чIоагIа тIехтохамаш дир цо хьалхарчоа. Фу дисар цун бага ца доалаш! Кхы мел дар дIадаьлча, «харцахьа лелаш кхалнах хиннаб хьа тайпан», аьнна, вайнаха юкъе эггара IоткъамегIа лоархIа тIехтохам а бир.

ТIеххьара а, наха вIашн кач а ца бохийташ ужаш къаьстачул тIехьагIа, тIехтохамаш деш хинначунга хьаьттар аз:

— Даьллахьий, хьанехк (цIи йоаккхаргьяц аз цун), бакъдар алалахь сога: долаш дарий Iа цунах дийцараш?

— ХIанз фу дувц Iа, — аьлар цо. — Цхьаь-цаI дош бакъ даьра дацар царех. Из сайна духьалваьннадаь, цунна чIоагIагIа Iоткъам бар духьа, футтаройна дIадийцар-кх.

Уйла ел шоай хIанз, фу аргда Iа цунга!

Сай духьа дац шоана, нах, аз хIанз шуга яхар. Шо дахалла дац! Нах бахьанце да. Цу аз кертагIа боахача имманасизех уж лорабар духьа да. Со се-м фуннагIа даь а лоралургва царех.

МоллагIа вале а, вай советски сага футтаре е, шийна тIадоацар а дийца, цунна халахетар де безам бола саг, цун из де кхелехьа качматашка гIолла хьа а лаьца сопавелга сай кертера декхар лаьрхIар аз.

Сигала цхьаккха морх йоацаш хоза ахкан Iуйре яр. ХIаьта а, йовчан хулий а мича хов, аьнна, сай зонтик а хьаийца, тиша яле а, хьамча калошкаш а тIайийха араваьлар со, наха новкъа хургдола хIама ала а де а безам болаш вола саг лаха а, хьакораваьчул тIехьагIа дикка човхаве а дагахьа.

Мича вахача дикагIа аьттув баргбар-теш? Цхьаькха-м дар: дукхагIа нах вIашагIкхетача моттигера аттагIа корабоагIаргбар уж сона дагабоахка, аз лара къовсам лоаттабе лаьрхIа бола имманасизаш. ХIаьта дукха нах гуллуш моттигаш-м шортта ма йий: са мел бийнача хIана яц аьнна, йоккхий тикаш а, мIi-мIiнигашкара нах тIа а боагIаш базар я, гIалий юкъе лелеш автобусаш я, трамвайш я. Ужаш массаза а хьалйизза хул нахах. ТIехьагIо мара дагадоханзар сона: са гIулакха-м эггара дикагIа ма дарий моллегIча маршрутах гIалий юкъе лелача цхьан автобуса дIатIа а хайна цхьа-ш го аз баьккха хиннабаларе. Цхьабакъда: айса бе лаьрхIача «балха» аз кхы моттиг хержар — вай республика дукхагIа йолча районашкей юрташкей гIалий тIара автобусаш ухаш йола автостанци. Iалаьнай ма дукха нах бар цига со сай ловтикапа дIакхаьчачча хана!

ХIанз-м шун а сакхийна хургда, шоана а бокъонца хайна хургда со автостанце сенна вахавар. Тамаш а даьра яц. Аз мел дийцар дIахезача-м хIанз хацар шоана?

Из доккха ков хьалдиза хьувзаш бола нах кIалгIолла зувш ва со: мичахьа хургвар-хьогI из, селларча нахах малагIа хургвар-хьогI из, — кха я са а дог дохаде кийчвенна имманасиз. Укхаза гIалат воале-м ГIалат воале-м мел лайрхIар дохаргда. ТIаккха-м, вайнахз оалаш ма-хиллара, лекъ багара йоккха цогал санна вусаргва.

Йиша билеташ карадола нах тIаховша мегаргба, аьнна, автобуса номерех из йодачи юртен цIераш а яьха, цIогIа техаф станце чуйолча цIенош пенах боаллача радиокедо. Нах хьайра цIи яьлча мо сихбенна, дехьара а сехьара а белгалъьача автобуса цхьатарра тIахьийккхир цунца баха безараш, ГIараш. ШогIарч. Чемоданаш. Тускараш. ТIормеш. Ше-ше тIехьависар кхераш мо, корзагIбьнна хьувзар дукхагIбараш. Иштта диллад из.

Духьала нийсвеннар оагIув гIорттабийя юстара а эккхийташ, массаней хьалха а ваьнна, автобуса наIара са лаьцар, тхьовра цхьан хана мозгIараша лелаеш хиннарех тарра, баламашта IотIаотташ керта касараш а йолаш, багенна IотIакхсачаш гиччигаш а долаш волча цхьан виткъига лаккхача зIамигача саго. ДегIаца низ болчо иштта ший бокъо яьккхай массаза а!

Цхьа хIама зе делар сона; селла корзагIбьнна нах хьувзаш, вIалла сагота а йоацаш, ший бе баьлла тIоьми шийна хьалхашка лаьтта Iо а оттабаь, цу аз вийцача зIамигача сага бIарахьежаш латтар бероашха цхьа кхалсаг. Эггара хьалхара моттиг хьа а лаьца, автобуса чуI хьаеллашехь дIачуэккха кийчвенна лаьттача зIамигача сага раьза йоацаш корта а оагабаь, цхьаьна сагага а доацаш, ши-шийца йист хилар из кхалсаг:

— Даьра иштта-м хоза дац, селла энжи чугIертар-м. ЗIамига саг а хилча.

«ХIай-хIай» — аьнна хийтар сона, — ер хила еза аз лехаш яр. Гучаяьнначох тара я хьо хIанз. БIарг тIера баккха йиш яц!».

Наха леладечох ца яшаш борд-бордагIа ела а къежаш, «фуд акхар леладер?» аьлча мо, шек а йоацаш латтар йоI. МоллагIчунца даьккха, а цхьаннеца дов даккха гIертачоа тара яр из. Товнаш мо, доагаш хьежар бIаргаш. Сай дагахь «укх сахьате аз дIахойтаргда хьона хье малай а со малав а», аьнна, йоI йолчахьа со дIатIаволалушшехьа а, шоферо наIараш хьа а йилла, нах автобуса тIаховша болабелар. ЙоI а, ший тIорми хьа а ийца, шорттига автобусагахьа, йолаелар. Цо кхосса лерхIаш хинна во дош цун багара далалехьа, автобуса наIар тIа лаьцар аз из. Юха а соцаьь, дорхо хаттар дир:

— Из хьай бага доалла Iоттаре дош хьанга ала лерхIаш я хьо? Метташ кIомденна хьувзача оаш чудоргдоацар а аьле, наьха дегаш дохаду. КIордадаьд шо.

«Фуд Iа сога яхар? —аьлча мо, бIарахьежар сона из. Аз шийга дувцар фуд ца хов кел цо оттаяр кхы а дукхагIа новкъа хилар сона. Шаьра ма ховрий цунна аз шийга фу ях.

— Iа фу дергдий, из Iайха ала кийчдаь дош ца оалаш соцаделахь.

— Аз сагага хIама-м яхац Iа фу дувц мича хов сона, — аьнна автобуса тIаяьлар йоI.

Цунна тIеххьа-тIеххьа хьалтIаваьлар со а. Автобус йолаяла-м хIанз а тхьаьх минут яр.

— Аьннадеце а, эггара кирчагIлар, дега чов ергьяр ала кийчъенна я. Сона, Жоасаркъий Мартазкъийна хье йовзац метт хьона? Шаьра йовз. БIаргаш ма къерзаде Iа согахьа, имманасиз. Берзо эккхаьь укхазе чуйиккха пхьагал яц хьона со. Паччахьалкхен лоархIам болча гIулакха укх станце вена хьажала къахьегамхо ва. Хьо санна барех нах лорабе вена саг ва.

Цхьан юккъагIа бордаш вIашкатеIадеш, сакъувлеш а лаьтта кхы са а ца тохалуш, дог чIаьхкар йIий. ЦIийенача басилгаш тIа гIолла Iодоладелар бIаргех уха хи тIадамаш. Хой шоана из сендухьа елхар? Ше дагалаьца хинна яшар аз шийга дIа ца яйтар новкъа хинна елхар из.

«Таппе» гIар-тата дижадар автобуса чу. Мелла елхе а, йоIах къахетам беш саг вацар. Шоана боккъаллар деза, со-м чIоагIа гIадгIоргволаш ма варий цу имманасиза гадоаккхаш саг нийсвелча-м. ТIаккха-м, хьалхарчох дIатоха мара ца везаш, цхьаькха а хьагуча ма воаларий аз лехаш вола харцсаг.

Цхьаннецара къовсам се толаш чакхбаьннарг а лаьрхIа, цхьаькха корзвоагIаргвацартеш, аьнна, чугIолла со дIаюха хьежача, дехьа оагIорахьа Iохайна ягIаш яйра сона цкъа согахьеи тIаккха елхача йоIагахьеи кIалгIолла, бIарг а локхаш, ший лоалахочунца «шиш-пиш» яхаш ягIа геттара гIийлача юхьара шовзткъа шерал а тIеххьяьнна хургйола цхьа сесаг. «АхIа, — аьнна соцадир аз, — моллагIа цхьа чудоргдоацар сога ала кийчлуш йолчоа тара я ер». Цхьабакъда, цо сайга хIама хьаалалехь со тIаваьржар цунна:

— Хьо фу ала безам болаш я, гIамаша йиар? Дика а во а хьай баге хьал ма айелахь. КIордадаьд тхона? Кхы ловргдац метташ тIа дохьаж а дехкаш оаш лееча багенаша эттIаду дегаш..

Кхалсагага айса ала лаьрхIа хиннар со кхоачаш дIааьнна а валалехьа тIеххьашка йист хилар цхьаьха:

— Новкъара дIаваргволаш вий хьо?

Со юхахьежача, тIаьн-кIал гIаж а йоаллаш, аьтта ког а боацаш къонах вар. Сога лувш хиннавар из.

— Хьо висавар хIанз укхаза воацаш, — ях аз цунга. — Сона цхьа Iоттар е воалла хургва-кх хьо а.. Хьай доацача онкаца... Сецалахь сона, хьай жаккхал хьа а ца етташ!. Нагахьа санна ца соце, — соцавергва. Кхы мел дар а дита, цу гIулакха араваьнна лел со-м.

...«Тахан-м дика бIал даьра тайнабар са», аьнна, хетаделар сона сай дагахьа. «Ала йоIага хаза несийна», яхар мо, массанена дIа а хозаргдолаш аьлар аз укхаза сай къамаьл тоссаденнарашка: Дита оашош наха деш дола Iоттараш! Тоъаргда шоана, ма дохаде наьха дегаш!..»

Из дош са багара даьнна бIарг-цIацкъам тоххал, юкъ ялалехьа духьалдера цхьаькха: хьалхашкахьара IотIа а вена, поп мо теннача цхьан къонахчо, качматашка гIолла хьа а лаьца, везавий хьажа воаллаш мо, аьтта кулгаца лаккха хьалъайваь наIарга кхаччалца, лаьттах ког ца хьокхаболийташ Iо а вихьа, кхесса автобуса чура аравахийтар со. Цигга кхетадир ас сай гIалат: дукха лоадаме доаца пхандаргаш чувхадеш со воаллашехь а, из доа мо бола махьара чкъаьра биса хиннабар са бIарг тIа ца отташ.

ТIатовссавенна, боаж-моарзагIца лоацаш санна, са качматаш а лаьца, бедарг кхоссаш мо мара ца хеташ, со аракхесса из гIожа гIаижал хиннавар эггара хьалха бIаргаго а, цо шийдар хьовзадалехьа дикка човха а ваь, «ший гIанда тIа» Iохоаве а везаш хиннар. ГIалат ваьлар со. Фу дергда: сов сихваларах бIарг тувлабелар са. БIаргавовнзар. Ца вайначе, цо сона фу дир ма хайрий шоана! Цунга а кхычунга а наха халахетар ца дайта, аьнна, оарцагIваьнна хьувзача сона! Цул тIехьагIа со хулалургвий чуийнца болх бе дог доагIаш а, сина паргIата а, нахаца Iимерза а? Гой шоана ерригача обществана мел зе доал из имманасиз са качварах!

ХIанз хIама де кхувча дац из, цхьабакъда, ше нитташа воагавича, «белгала я-кх хьо, кIоага чу яьнна буц», — яьхачоа а дайна, дIахо йодача хава-м белгала хургба сона а уж тайпа нах. Вай мелла даха гоалой а, кхы ергьяц шоана аз тахан яьр мо ледарло.

Запорожьерча «Коммунар» яхача автомобильни заводе серийно арахеца йолаяьй «Запорожец-968а» яхача микролитражни автомобила керда модель. Цу тIа оттаяьй феца шелъю низ дукхагIа бола сахьата 125 километр никъ байташ йола двигатель, иштта тоаяьй салона интерьер а.

«Запорожец-968а» яхача автомобила тIа оттаяьй рулевой управлене керда конструкции тормозий ше къаьст-къаьста йола приводи.

Машина керда модель хьаеча заводе тешам лу капитальни ремонт йоацаш цо 100 эзар километр никъ бергхилара.

СУРТА ТIА: «Запорожец-968а» автомобилаш дIачуийеча цехе.

Е. СВЕТА сурт. АПН.

Кхоана — мехка фегарча тIема духьаларча Оборона бIун Ди

СССР Лаккхехьарча Совета Президиума 1975-ча шера 20-ча февралерча УказагIа оттадаьд хIара шерара цIей — мехка фегарча тIема духьаларча Оборона бIун Ди дезде. Из цIей оттадар — партен правительстваи ПВО бIуна Дай-мехка Сийлахь - боккхача тIем тIа карагIдаьннaчуни машарерча хана цо кхоачашдеча къаьстта лоархIамерча декхарийн лакха мах бар да. Фегарча тIема духьаларча оборона бIухой массаза а фийла, даьхен фегара доазонаш лорадара массаза а биззача кхоачамца кийча ба. Шоай бехктокхам кхета а беш, кхоачашду цар шоай тIемахой декхар.

ПВО дерригача доакъошкен подразделенешкен шерра даьржад Дай-мехка Сийлахь-боккхача тIем тIа советски халкъо Котало яьккха 30 шу дизара кийчо яр. Фронтовикий тIема традицеш дIаккхухьаши уж ебаеши салташа, сержанташа, прапорщикаша, эскарша [illegible] — мехка фегарча тIема духьаларча Оборона бIун Денна дика накъабаха кийчлуш, цар тIатеIIа карьерзаю тIехдика йола тIема техника.

Лаккхерча сурта тIа: коммунист, подполковник Плокатин Виктор (центрера вар). Цо кулгалдеча подразделене вIаштIа кхаь шера тIехдикача подразделене цIи лелаю. Цун берриге бIухой — классни специалисташ, тIемен политически кийчой отличникаш ба.

Подразделене командир подполковник В. Платохин ПВО бIун хьалхарчарех «СССР Герзашцарча Низашка Даьхенна гIулакх дарах» яхача III-ча степена орден сина ба.

Лохерча сурта тIа: ПВО Н-ски авиационни даькъа дикагIбола летчикаш. Аьрдехьара аьттехьа: 1-ча класса летчикаш майор И. Базилевич, подполковник Н. Рогачев, летчик, снайпер подполковник Ю. Жибаедов.

Н. АКИМОВА сурт. ТАСС фотохроника.

БЕХКТОКХАМЕ ОЗАРА БОКЪОНАШ

Колхозхоша шоашкара дувлийта дисциплинарни гIалаташ чулоацамга диллача тайп-тайпара хила тарлу. Далийтача дисциплинарни гIалатага хьежжа колхозхо бехктокхаме оза йиш йолча бокъонех дувц колхозхой Примерни устава 35 статья тIа.

Колхозхо бехктокхаме озалехьа из малав, малагIа декхараш кхоачашдеш ва, мел бехке ва тахка деза колхоза кулгалхоша, правлене. ГIалат далийтачунна бехк тешшаме гучабаьккхачул тIехьагIа мара бехктокхаме оза йиш яц из. Кулгалхочо хьабе аьнна болх, из колхозхочунна професеца, декхараца бувзам боацаш хиларах цо кхоачаш ца беш битача, колхозхочо гIалат далийтад аьна, дисциплина толхаьй аьна лархIа йиш яц. Устава, колхоза распорядка, правлене лаьрххIа оттадаьча закона бокъонаша дIадеххача тайпара ший балха декхараш кхоачаш ца дер къахьегама дисциплина толхаьр санна лархIа йиш я.

1935 шера оттадаь хиннача колхозхой уставаца нийсдича дисциплина телхаераш бехктокхаме озара хьакъехьа дукха хувцамаш хиннад хIанз тIехьагIа оттадаьча уставе.

ГIалат далийтача колхозхочоа ахчан гIод тохилга, из цхьан юкъа балхара дIавоаккхилга, во баь болх ахча а ца луш цунга юхабайтилга, из «Iаьржача улга» тIа воаккхилга дIададьккхад. Цунца цхьана дисциплина толхаьчоа таIазар дара керда бокъонаш а юкъейоалаяьй. Иштта далийтача гIалатага хьежжа, колхозхочоа выговор тох, балха лохву, кхы а цкъа дисциплина толхаьчул тIехьагIа колхозера дIавоаккхаргхиларах хоам бу, цул совгIа, колхозхочунна йолча гIойленех воаккх. ТIеххьарча пункта таIазар даьдаш колхоза дисциплина толхаьраш санна лархIа йиш яц. Колхозхочунна йолча гIойленех, иштта, алалел совгIа доагIача ахчах, доалах болча боахама юкъедоагIача лаьтта цхьан даькъах воаккх колхоза вахаре дизза дакъа ца лоацаш вола саг. Иштта, колхоза территоре тIа ваххаше а цу боахаме наггахьа мара е вIалла болх ца беш вар а.

Нагахьа санна правлене шийна харцахьа таIазар даьд аьнна хетачун колхозхой юкъарча собранега латкъа бокъо я. Собранега бахьайтача латкъама «Предложенешка, заявленешка, латкъамашка хьажара порядок» яхаш 1968 шера 12 апрелерча СССР Лаккхехьарча Совета Президиума УказагIа баьча соцама тIа оттаьча ханага хьежжа жоп дала деза.

Л. ЕМЦОВА,
Нохч-ГIалгIай республика юстице министерства консультант.

«БIУХОЙ ПИСЬМОШ».

Иштта цIа йолаш яр дукха йоацаш Гудермесски районни культура ЦIагIа хинна сайре. Из хетаьяр Дай-мехка Сийлахь - боккхача тIема ветеранаштен, хIаьта иштта тахан машара къахьегама вахте латтараштен.

Дай - мехка Сийлахь-боккхача тIема ветеранаша дIаюха лелача № 6 йолча механизированни колонна болхлоша Николай Иванович Борецa, Александр Дмитриевич Гулякина, Николай Иванович Долженкос, Иван Семенович Малича, Александр Петрович Стальникова, иштта кхычар а гулбеннараштa дийцар тIем тIа леладаьча гIулакхех, моастагIа эшаве новкъостал даьча доттагIалах, советски наьха къонахчалах, деналах.

Сийлахь - боккхача Дай-мехка тIема ветеранашка моаршал хоатташ къамаьл дир № 6 йолча мехколонна партийни организаце секретара Грандовская Ксения Степановнас.

Сайрене дIадийшаь Советски Эскаре гIулакх де бахача Эдильгериева Ахьмадагареи Бзенко Василегарей шоай гIулакхех. Даьй традицешта тешшаме хиларах яздеш даькха письмош.

Сайре чакхйоалаш ветеранашта эстрадни оркестро тIема шерий иллеш даьхар, цул тIехьагIа гулбеннараш хьежар «БIухой письмош» яхача фильмага.

А. СУМКИН,
«Красное знамя» яхача районни газета культура отдела заведующи.

ШАШКАШ

Спартак ДСО 40 шу а, Советски халкъо Дай-мехка Сийлахь - боккхача тIем тIа Котало яьккха 30 шу а дизара сийна чакхйоаккхаш я ворхI тайпара спортивни яхьаш чуйоагIаш йола спартакиада культура болхлой профсоюза обкома чуйоагIача коллективашта юкъе.

Инстеньнай командашта юкъе хьалхле яккхара шашках ловзара яхьаш. 12 команда яр цига дакъа лоацаш. Ахфинала духьаленах чакхъьялар ялх команда — «Ленинан некъ» газета редакци, Заболотне цIерагIа типографи, техникий театр, ремпромкомбинат, телевидене студи, «Комсомольское племя» газета редакци.

Безам тIаозаш дар финалера ловзараш. Ирача спортивни къовсаме котало яьккхар телевидене студерча команда (В. Насардинов, Х. Исаев, Р. Мальсагова). Яккха йиш йолча пхийттанех итт очко яьккхар цар. ШоллагIеи кхоалагIеи моттигаш йийкъар 8,5 очко яьккхача «Ленинан некъи» «Комсомольски племян» газетий редакцешкарча командаша. Дика ловзар гойтар спортсменаша С. Магомаева, А. Алиева, Ю. Гройсберга, Г. Левина.

Кхалнаха юкъе эггара дикагIа лайзар Яндиева Роза. Итт парти лайзача бархIазза котъялар из. Иштта хьалхара моттиг а йоаккхаш, дукха хала доацаш кхоалагIча разряда норма кхоачашъе вIаштIехьдаьннад цун.

В. ЖУК-ТРИПОЛИТОВ,
яхьий керттера судахо.

Тахани кхоанеи хургда

12-ча АПРЕЛЕ

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 18.00. Лекционни зал. «КIай халаташ дувха нах» яха сайре. Нохч - ГIалгIайчен заслуженни лорашна вIашагIкхетар. 18.45. Лекционни зал. Сийлахь - йоккхача Коталонца хетадаь «Тхона дагайоагIа шун цIераш» яха документальни фильмаш. 19.00. Халхара зал. Кагирхой салаIара сайре. Ловз «Интер» яха вокально - инструментальни ансамбль. 19.15. Лекционни зал. ШоллагIа гойтача фильмай кинотеатр.

Химикий культура ЦIа. Болх бу «Бригантина» яхача клубо. «Юрий Гагарин — вай заманхо» яха къамаьл. 11.00. «Космоса пионерашта хетаяь» яха Iуйре. 12.00. «Дуне къонабаьашта бIаргагучох» яха выставка. 17.00. «Хьа илли, Нохч-ГIалгIайче» яха духовой оркестра концерт. 18.00. Библиотека. «Космосе турпалаш» яха къамаьл. 19.00. Сийлахь - йоккхача Коталонна хетадаь «Цар турпале бIаьшеренашка яхарг» яха кинофестиваль.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 17.00. «Космос — кхоавалургбоаца никъ ба» яха кинофильм а гойташ къамаьл.

13-ча АПРЕЛЕ

В. И. Ленина цIерагIа культура ЦIа. 9.00—11.00. Болх бу бераштеи кхелетараштеи долча «Заманхо» яхача кинотеатро. 12.00. Берий библиотека. Къоначa книжкаш деззрий уголок. «Партизанка Лара» яхача Надеждиний книжках къамаьл. 19.00. Халхара зал. Кагирхой салаIара сайре. Ловз «Интер» яха вокально - инструментальни ансамбль.

Редактора заместитель
М. М. ХАМХОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

12 апрель

I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Босбола телевидени. Iуйрийнара гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Босбола телевидени. Берашта бола фаьлг. 10.00 — «Дайнаной шоана». 10.30 — Босбола телевидени. «Художникашa дола дувцараш». Михаил Врубель. 1-гIа передача. 11.00 — Босбола телевидени. «Iуйрийнара почта» яха музыкальни программа. 11.30 — Босбола телевидени. Шун хаттараштa жоп лу СССР хьайбай боахама доакъар кийчдара машинаш хьаеча министерства министра Белика. 12.00 — Кагирхошта йола музыкальни сайрепаш. Союзий ЦIен Колонни залера передача. 14.15 — Коталон 30 шу дизарга. «Самолетаца вода Покрышкин» яха документальни фильм. 14.45 — «УнахцIено». 15.15 — Илли доак Уно Лоопа. 15.30 — «Саг Лаьтта, Вселенная». Передача дIахьу Советски Союза Турпала, СССР летчика - космонавта Севостьяновс. 16.00 — «Патриот» яха телевизионни альманах. 16.30 — «Болхлой наькъа илли» яха телевизионни фильм. 17.00 — Босбола телевидени. «БIаргагушдар теша халадар». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Босбола телевидени. Мультфильмай программа. 18.45 — Босбола телевидени. Доазол дехьарча хьаьший бIаргашца Советски Союз. 19.00 — Босбола телевидени. Иллей концерт. 19.25 — Босбола телевидени. «Африка хинна тамашийна хIамаш» яхача телевизионни художественни фильма премьера. (Америка ВIашагIакхийтта Штаташ). 20.15 — Спортивни программа. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Оперетта сайре». 22.15 — Босбола телевидени. Хоккеях йола дунен чемпионат. Америка ВIашагIакхийтта Штаташ — Советски Союз. Дюссельдорфера трансляци. Перерывах: 1. Киноочерк. 2. Кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

16.00 — Босбола телевидени. «Москвичка яха телевизионни клуб. 17.00 — «Николай Бауман» яха художественни фильм. 18.35 — «Космосах дола илли» яха фильм-концерт. 19.05 — Сийлахь-йоккхача Коталон 30 шу дизар. «БIухошта дагаух...».

13 апрель

I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — [illegible] Коталон 30 шу дизарга. Литературни композици. (номер 2-гIа йола Шалажински юкъера школа). 13.55 — Музыкальни пауза. 14.00 — Документальни фильма кинозал. 14.20 — «Иван Макарович» яха бераца дола художественни фильм. 15.45 — Босбола телевидени. Дунен хьалкъашта юкъера панорама. 16.15 — Босбола телевидени. Тахан мехка фе духьаларча Оборона бIун Ди да. Мехка фе духьаларча Оборона бIун керттера командующе, Советски Союза маршала Батицке выступлени. 16.30 — Мехка фе духьаларча Оборона бIун Денна хетадаь концерт. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Босбола телевидени. «Каштанка» яха мультфильм. 18.45 — Босбола телевидени. Кинопутешествий клуб. 19.50 — Босбола телевидени. Хоккеях йола дунен чемпионат. Швеци — Польша. Дюссельдорфера трансляци. (Германе Федеративни Республика). 20.30 — Босбола телевидени. Сайрийнара концерт. Ленинградера передача. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. «Балета хьакъехьа». Передача дIахьу Львов — Анохина. Инстеньлча — кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

13.30 — Литературни бесседаш. Передача дIахьу поэта Сурковс. 14.20 — Литературни концерт. 18.20 — Симфонически оркестра концерт. 19.20 — Сийлахь-йоккхача Коталон 30 шу дизар «Йовзаш йоацар» яха художественни фильм.

РАДИО

12 апрель

6.30 — «Юртара вахар», «Ялат кхедераш яхье баьнинаб» яха корреспонденци (нохчий меттала). 6.45 — Ховмаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 8.55 — Ашараш. 13.00 — «Iаббаса хIайкал» яха Ведзижева дувцар (гIалгIай меттала). 13.20 — Советски Эскара бIухой письмойх дола концерт (гIалгIай меттала). 14.00 — Коталон 30 шу дизарга. «Из дийдала йиш яц» яха корреспонденци (гIалгIай меттала). 14.15 — «Лакхара совгIат деннар» яха зарисовка (гIалгIай меттала). 14.30 — «ВIаши бIаргашта бIарахьежар уж...» Волкова а Штильмарка а дувцарш (эрсий меттала). 14.55 — Ашараш. 15.15 — Грозненски района юрта боахама хьалхалаттарашта дола концерт (эрсий меттала).

13 апрель

7.10 — Республикански газетий обзор. 7.25 — Ховмаш. 7.35 — Ашараш. 8.25 — Шоана дукха еза ашараш. 13.00 — «Ше сийгаш» яха пионераштен дешархоштен йола передача (гIалгIай меттала). 13.30 — Ашараш. 13.40 — «Атеист» яха радиожурнал (нохчий меттала). 14.00 — «Самукъанерча талгIе тIа» яха радиокомпозици (нохчий меттала). 14.20 — «Иллеш доах художественни самодеятельноста доакъашхоша» (гIалгIай меттала). 15.15 — «Депутат — болхло» яха зарисовка (эрсий меттала). 15.30 — КIирандийнахьара ашарий программа (эрсий меттала). 16.00 — «Школьни глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 16.30 — «Общественни порядкана ха тIа» яха радиожурнал (эрсий меттала). 16.50 — Ашараш. 18.30 — Иллеца цоттагIал даршта дола концерт (нохчий меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грозней йийкха а йолаш, малхбоалехьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура республике гIолла 24—29. Грозне 26—28 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу. Кхоанеи ломмеи кIезиг-дукха морхаш а йолаш, бе беча оагIорахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура бийсашка 8—13, деношка 24—29 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

Газет арадувл шинкъен, еран, шоаттен деношка.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культуран отделен — 3-61-46; промышленносто отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект, 7/84. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84. Заказ № 2747.